

KONKURS OGÓLNOPOLSKI Z „JĘZYKA POLSKIEGO”

skierowany do uczniów klas 1 – 3 szkół gimnazjalnych

Dnia 09 marca 2017r.

Czas pracy 60 minut.

Ilość punktów do zdobycia: maksymalnie 25. Powodzenia !!!

Przeczytaj tekst „O zapożyczeniach w języku polskim” i odpowiedz na pytania 1 – 5:

Jedną z przyczyn wprowadzenia do polszczyzny wyrazów obcych była konieczność nazwania nowych przedmiotów i zjawisk, które pojawiły się w naszym życiu, a dla których nie posiadaliśmy odpowiednich określeń rodzimych. Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia m.in. wtedy, gdy przenikał do nas z innego kraju jakiś wynalazek techniczny, odkrycie naukowe lub nowy przedmiot. Ponieważ na ogół nie posiadaliśmy dla niego w naszym zasobie leksykalnym stosownego odpowiednika wyrazowego, przyjmowaliśmy go wraz z obcą nazwą. Podejmowane próby wprowadzenia w takich okolicznościach nazw polskich kończyły się zazwyczaj niepowodzeniem. Dowodzą tego losy niektórych spolszczonych wyrazów, np. swego czasu parasol próbowano nazwać deszczochronem, pantofle – cichostępami, a szlafrok – podomką i zatulnikiem, ale żadna z wymienionych tu nazw się nie przyjęła. Do powszechnego obiegu językowego, i tym samym do zasobu leksykalnego naszego języka, weszły nazwy obce. Dla terminów obcych o zasięgu międzynarodowym, takich jak: telegraf, telefon, radio, sport, fotografia, nie musieliśmy szukać polskich odpowiedników wyrazowych. Ich występowanie w polszczyźnie, zwłaszcza w zakresie terminologii naukowej i technicznej, jest nawet pożądane, ponieważ ułatwia kontakty międzynarodowe.

S. Frycie, M. Jurkowski, K. Sicińska, Kultura języka polskiego, TWP w Warszawie, Warszawa 2005, s. 125.

Pytanie 1 (1 pkt)

W jakim celu korzysta się z zapożyczeń?

- A. aby wyjaśnić znaczenia wyrazów niezrozumiałych,
- B. aby oswoić język rodzimy z wpływem języków obcych,
- C. aby nazwać te wyrazy, które nie mają swoich nazw w języku rodzimym,
- D. aby uczynić język rodzimy bardziej liczącym się wśród innych języków.

Pytanie 2 (1 pkt)

W jakich okolicznościach wyrazy obce przenikają do języka rodzimego:

- A. wraz z nowym odkryciem naukowym, technicznym lub wynalazkiem,
- B. gdy wyrazy rodzime przestają być modne i ciekawe,
- C. gdy zwiększa się zapotrzebowanie na kontakty kulturalne z innymi krajami,
- D. gdy zwiększa się zapotrzebowanie na kontakty gospodarcze z innymi krajami.

Pytanie 3 (1 pkt)

Polskim odpowiednikiem zapożyczenia szlafrok był:

- A. deszczochron,
- B. zatulnik,
- C. cichostęp,
- D. otulnik.

Pytanie 4 (1 pkt)

Zaznacz zdanie prawdziwe:

- A. Dzięki zapożyczeniom można łatwiej porozumieć się z przedstawicielami innych państw.
- B. Dzięki zapożyczeniom łatwiej przenikają do kraju nowe wynalazki.
- C. Tworzenie w języku polskim odpowiedników zapożyczeń zawsze kończy się niepowodzeniem.
- D. W języku polskim istnieją wszystkie rodzime odpowiedniki zapożyczeń.

Pytanie 5 (1 pkt)

Zapożyczenie to:

- A. wyraz nieodmienny,
- B. inaczej: „antonim”,
- C. wyraz pochodzący z języka obcego,
- D. wyraz o podobnym brzmieniu.

Pytanie 6 (2 pkt)

Uzupełnij lukę jednym wyrazem, tak aby powstała definicja synonimu.

Synonim to wyraz

Pytanie 7 (2 pkt)

Uzupełnij luki odpowiednimi formami gramatycznymi wyrazów logo, motto

- A. Moja szkoła poszukuje nowego Może zaprojektuje je mój tata, który jest grafikiem komputerowym.
B. Na początku utworu Adama Mickiewicza pt. „Romantyczność” znajduje się pochodzące z dramatu Williama Szekspira.

Pytanie 8 (2 pkt)

Uzupełnij luki odpowiednimi literami:

Nie k...ycz tak głośno. Możesz przestraszyć k...yka albo g ...eg ...ólkę.

Buk...pan jest rośliną ozdobną.

Pytanie 9 (2 pkt)

Wypisz z podanego szeregu wyrazów tylko imiesłowy:

myć, zmyty, czytany, czeka, niepalący, przepisany, zrobiwszy, namalowano, pisząc.

Pytanie 10 (2 pkt)

W niektórych zdaniach występują błędy. Znajdź je, a następnie zapisz całe zdania poprawnie. Pod zdaniem, które jest, według Ciebie, poprawne, napisz: „zdanie poprawne”.

- A. Po stawie w parku pływał czarny łabędź.
B. Nie chcę galaretki, wolę zjeść trochę kiślu.
C. Mimo że postąpił źle, Ola nie mogła go nienawidzić.
D. Gdy będziesz wyjeżdżał nad morze, musisz wziąć ciepłe ubrania.

Przeczytaj fraszkę Jana Kochanowskiego „Ku Muzom” i odpowiedz na zadane pytania 11 – 13:

Panny, które na wielkim Parnazie mieszkacie,
A ippokreńską rosą włosy swe maczacie,
Jeslim sie wam zachował jako żyw statecznie,
Ani mam wolej z wami rozłączyć się wiecznie;
Jesli królom nie zajrzą perel ani złota,
A milsza mi daleko niż pieniądze cnota;
Jesli nie chcę, żebyście komu pochlebiały
Albo na mię u ludzi niewdzięcznych żebrały:
Proszę, niech ze mną za raz me rymy nie giną,
Ale kiedy ja umrę, ony niechaj słyngą!

Pytanie 11 (2 pkt)

Co jest wartością dla Jana Kochanowskiego?

Pytanie 12 (2 pkt)

O co podmiot liryczny prosi Muzy?

Pytanie 13 (2 pkt)

Wypisz z tekstu dwa przykłady epitetów.

- 1)
2)

Pytanie 14 (2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając odpowiedni wyraz, tak aby powstała definicja fraszki.

Fraszka to (*długi, krótki*) utwór liryczny, najczęściej o tematyce (*żartobliwej, poważnej*)

Pytanie 15 (2 pkt)

Połącz nazwę gatunku z odpowiadającym mu rodzajem literackim.

sonet	epika
komedia	dramat
baśń	liryka